

Lawinoznawstwo

PROBLEMY LAWINOWE

Przemysław Wójcik
2018

PROBLEMY LAWINOWE

EAWS zdefiniowało pięć problemów lawinowych, których celem jest **opis typowych sytuacji** pojawiających się w terenie lawinowym oraz **wspieranie** osób - zarówno zawodowców jak i zwykłych turystów - w ich **ocenie zagrożenia lawinowego**.

W zalecanej przez EAWS **strukturze komunikatu lawinowego** „problemy lawinowe” znajdują się **na trzecim poziomie piramidy informacyjnej**, zaraz po „stopniu zagrożenia lawinowego” i „strefach najbardziej zagrożonych (wystawy, wysokości)” - są ich swoistym dopełnieniem.

PROBLEMY LAWINOWE

1. ŚWIEŻY ŚNIEG

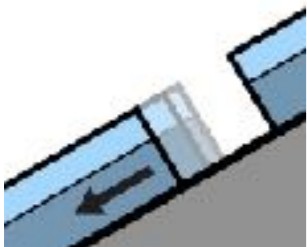
2. ŚNIEG PRZETRANSPORTOWANY PRZEZ WIATR

3. PERMANENTNA SŁABA WARSTWA

4. MOKRY ŚNIEG

5. ŚNIEG ŚLIZGAJĄCY SIĘ

2. PROBLEMY LAWINOWE - ŚWIEŻY ŚNIEG

- **KRYTYCZNA ILOŚĆ ŚWIEŻEGO OPADU**
- **SŁABE WARSTWY** NA PRZEJŚCIU STARY ŚNIEG - NOWY ŚNIEG LUB W WARSTWACH NOWEGO ŚNIEGU
- GENRELANIE **SZEROKO ROZPRZESTRZENIONY** (CZĘSTO NA WSZYSTKICH WYSTAWACH)
- **LAWINY DESKOWE Z SUCHEGO ŚNIEGU** - DODATKOWE OBCIĄŻENIE NA ISTNIEJĄCE LUB NOWOSTWORZONE SŁABE WARSTWY
- **LAWINY LUŻNE Z SUCHEGO ŚNIEGU** - BRAK SPOISTOŚCI MIĘDZY CZĄSTECZKAMI NOWEGO ŚNIEGU
- TRWANIE: **1-3 DNI** >>> CZEKAĆ NA STABILIZACJĘ POKRYWY
- TURDNO UNIKAĆ
- **BĄDŹ CIERPLIWY I ZACHOWAWCZY**

2. PROBLEMY LAWINOWE - ŚWIEŻY ŚNIEG

NEW SNOW PROBLEM

Critical amount of new snow reached =
at least Considerable avalanche danger

10–20 cm when conditions are unfavourable
20–30 cm when conditions are fair to mixed
30–50 cm when conditions are favourable

Favourable:

calm or light winds, temperatures around freezing, old snow surface with small scale irregularities (e.g. frequently travelled, wind eroded), generally favourable snowpack

Unfavourable:

strong winds, (> 40 km/h, roaring wind), low temperature (below -5 to -10°C) at beginning of snowfall, smooth and loose old snow surface, new snow denser towards the top, generally unfavourable snowpack

Important questions:

- Amount of new snow?
- Characteristic of new snow: loose or cohesive?
- Temperature during snowfall? (evolution, changes)
- Character of old snow surface and of the snowpack in general?

NOTE:

The first sunny day after a snowfall tends to be especially dangerous! Be aware of the first intense warming after new snow.

Unfavourable old snow surface or snowpack

Favourable old snow surface or snowpack

after 2-3 days

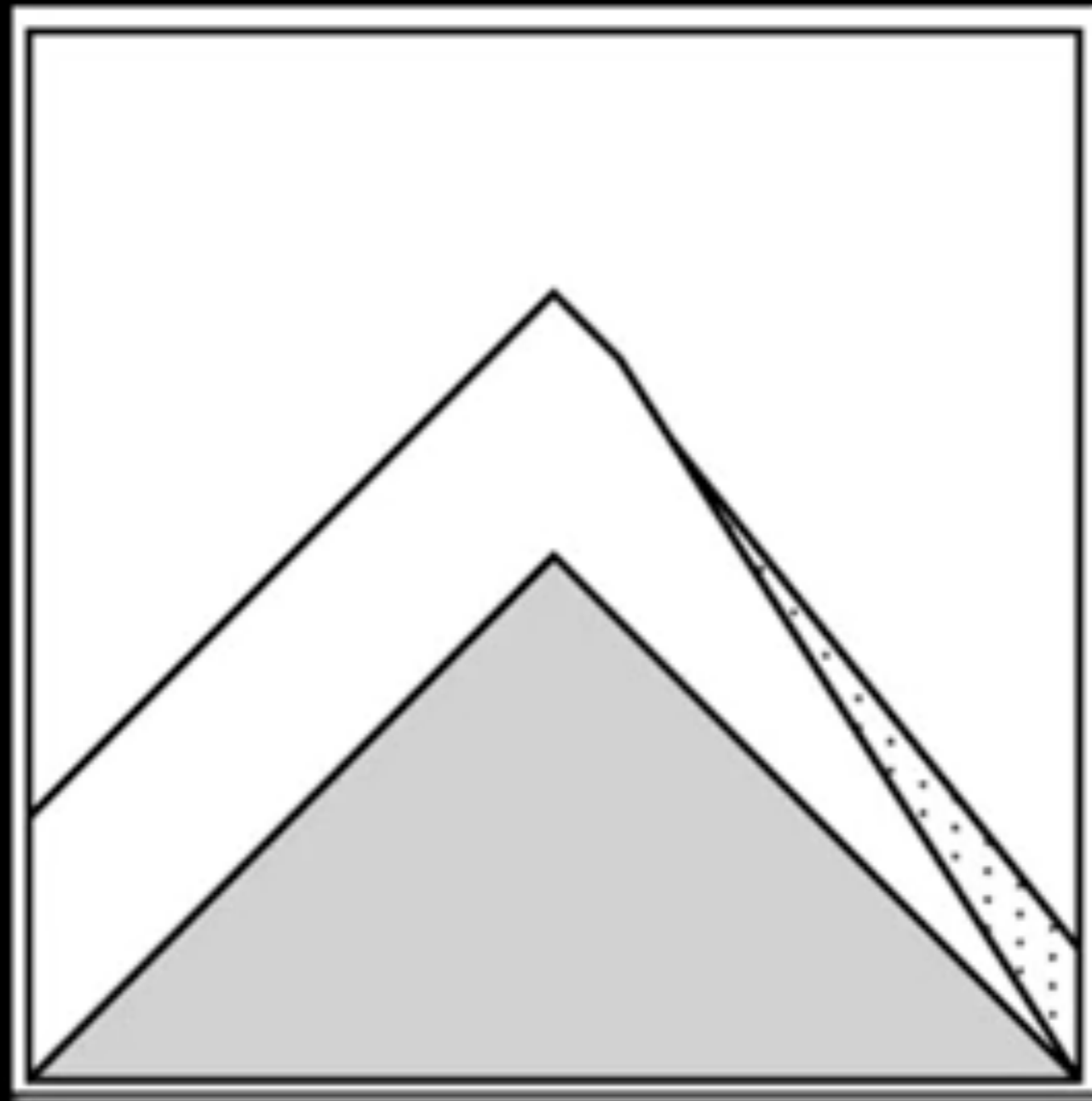
2. PROBLEMY LAWINOWE - ŚWIEŻY ŚNIEG

Storm Slab Avalanches

2. PROBLEMY LAWINOWE - ŚWIEŻY ŚNIEG

Loose Dry Snow Avalanche

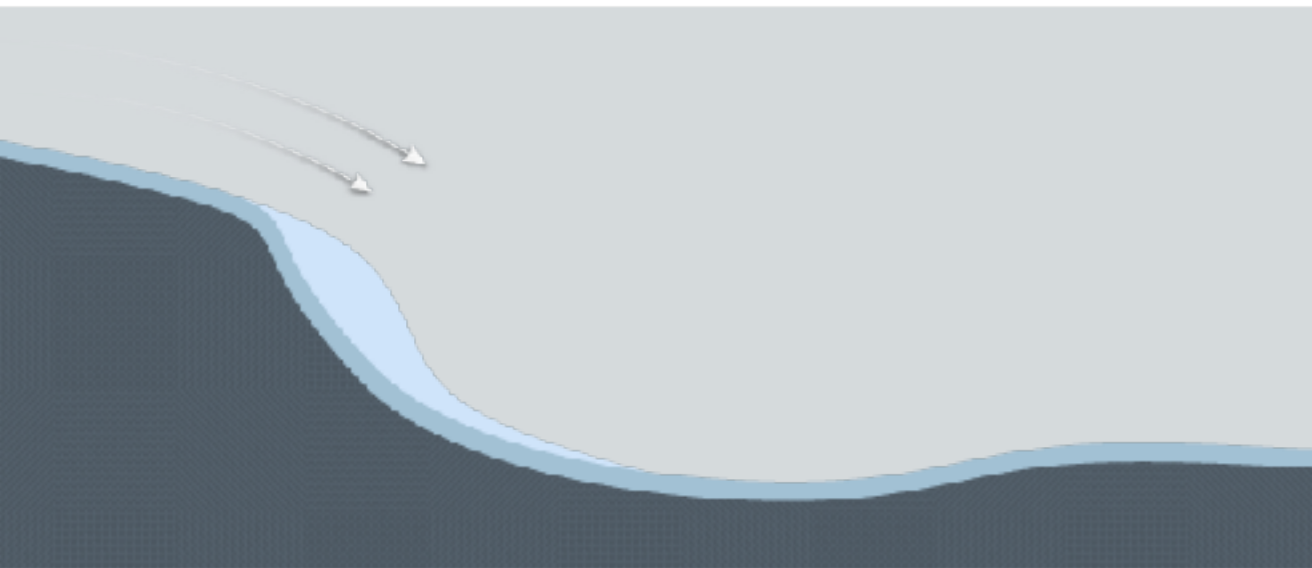
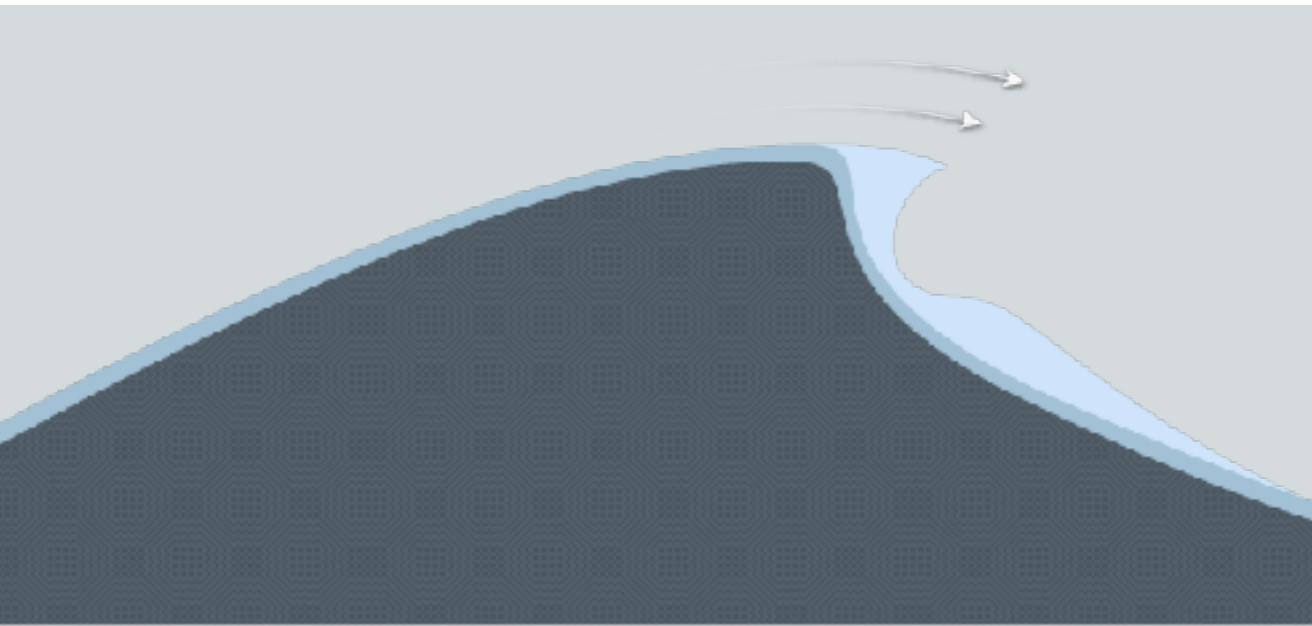

2. PROBLEMY LAWINOWE - ŚNIEG PRZETRANSPORTOWANY PRZE WIATR

- WIATR TRANSPORTUJE ŚNIEG **PODCZAS OPADU LUB BEZ NIEGO**
- **SŁABE WARSTWY** NA PRZEJŚCIU STARY ŚNIEG - NAWIANY ŚNIEG LUB W WARSTWACH NAWIANEGO ŚNIEGU
- BARDZO **ZMIENNIE ROZMIESZCZONY** (ZAWIETRZNA STRONA ŻLEBÓW, KOTŁÓW, GRZBIETÓW, WYRAŹNYCH ZMIAN NACHYLENIA STOKU - CZĘŚCIEJ POWYŻEJ GRANICY LASU)
- **SUCHE LAWINY DESKOWE** WYZWALANE NATURALNIE I/LUB PRZEZ CZŁOWIEKA - DODATKOWE OBCIĄŻENIE DLA SŁABYCH WARSTW, UFORMOWANA DESKA SPRZYJA PROPAGACJI
- TRWANIE: **1-3 DNI**
- **ANALIZUJ ŚLADY WIATRU I LOKALIZUJ DEPOZYTY ŚNIEGU W TERENIE**
- **OBSERWUJ AKTYWNOŚĆ LAWINOWĄ**, STRZELAJĄCE PĘKNIĘCIA LUB ODGŁOSY „WUMMM”
- **UNIKAJ DEPOZYTÓW** - PRZEJŚCIE POKRYWY Z CIENKIEJ W GRUBĄ / Z MIĘKKIEJ W TWARDĄ

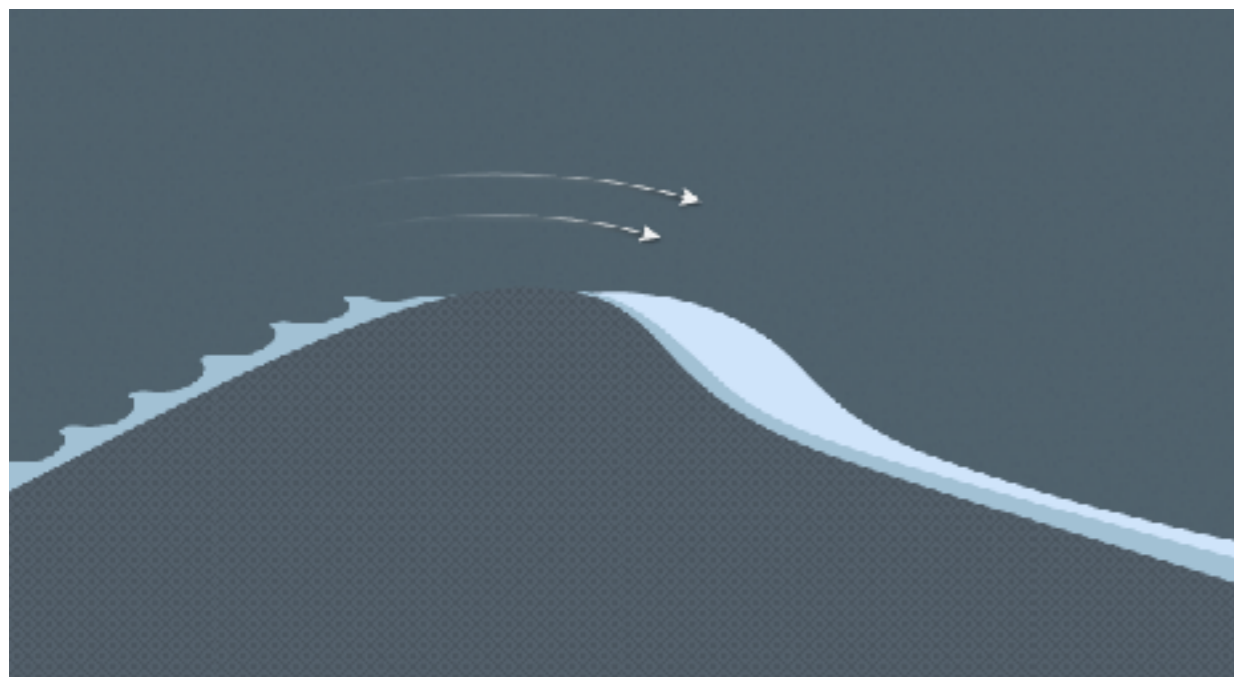

2. PROBLEMY LAWINOWE - ŚNIEG PRZETRANSPORTOWANY PRZE WIATR

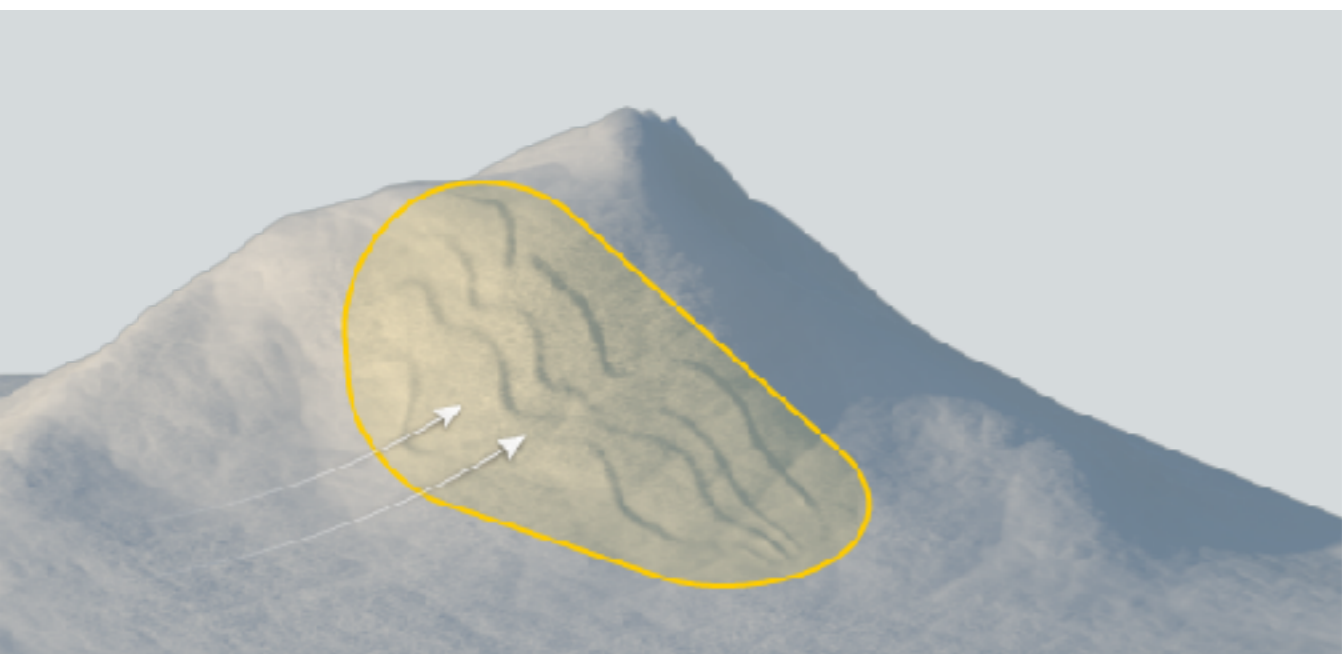
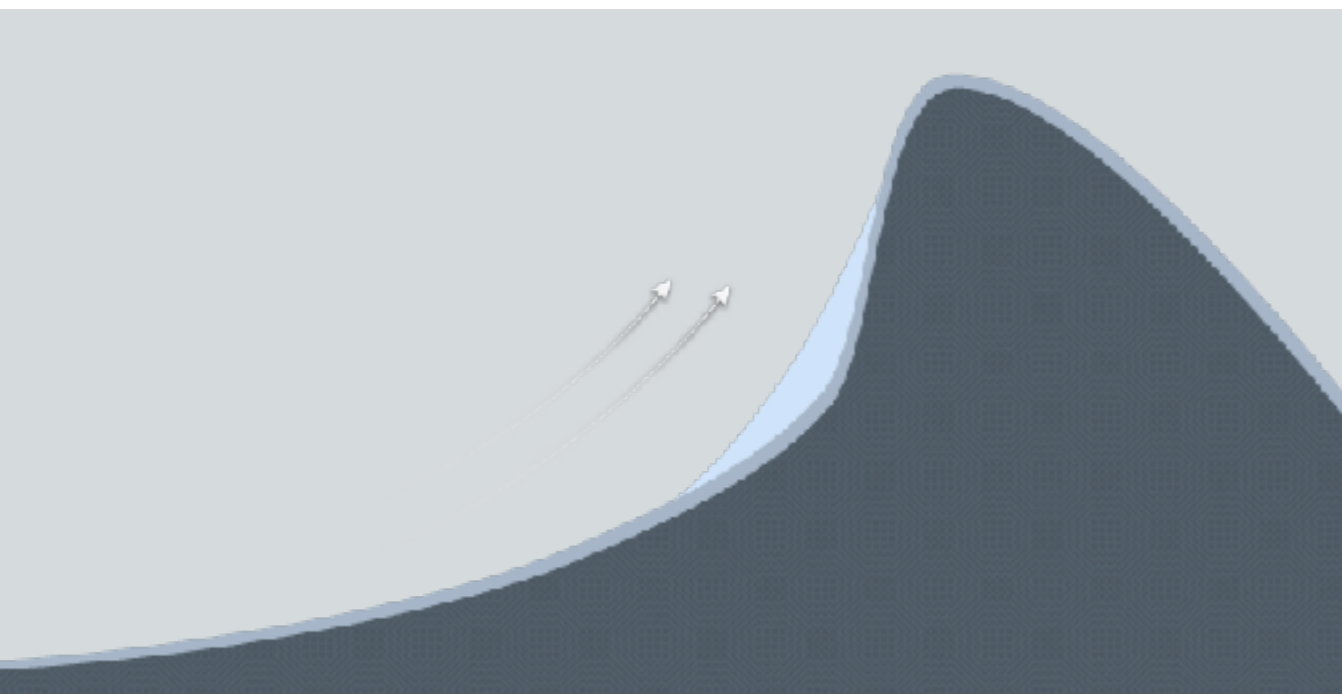

2. PROBLEMY LAWINOWE - ŚNIEG PRZETRANSPORTOWANY PRZE WIAATR

2. PROBLEMY LAWINOWE - ŚNIEG PRZETRANSPORTOWANY PRZE WIATR

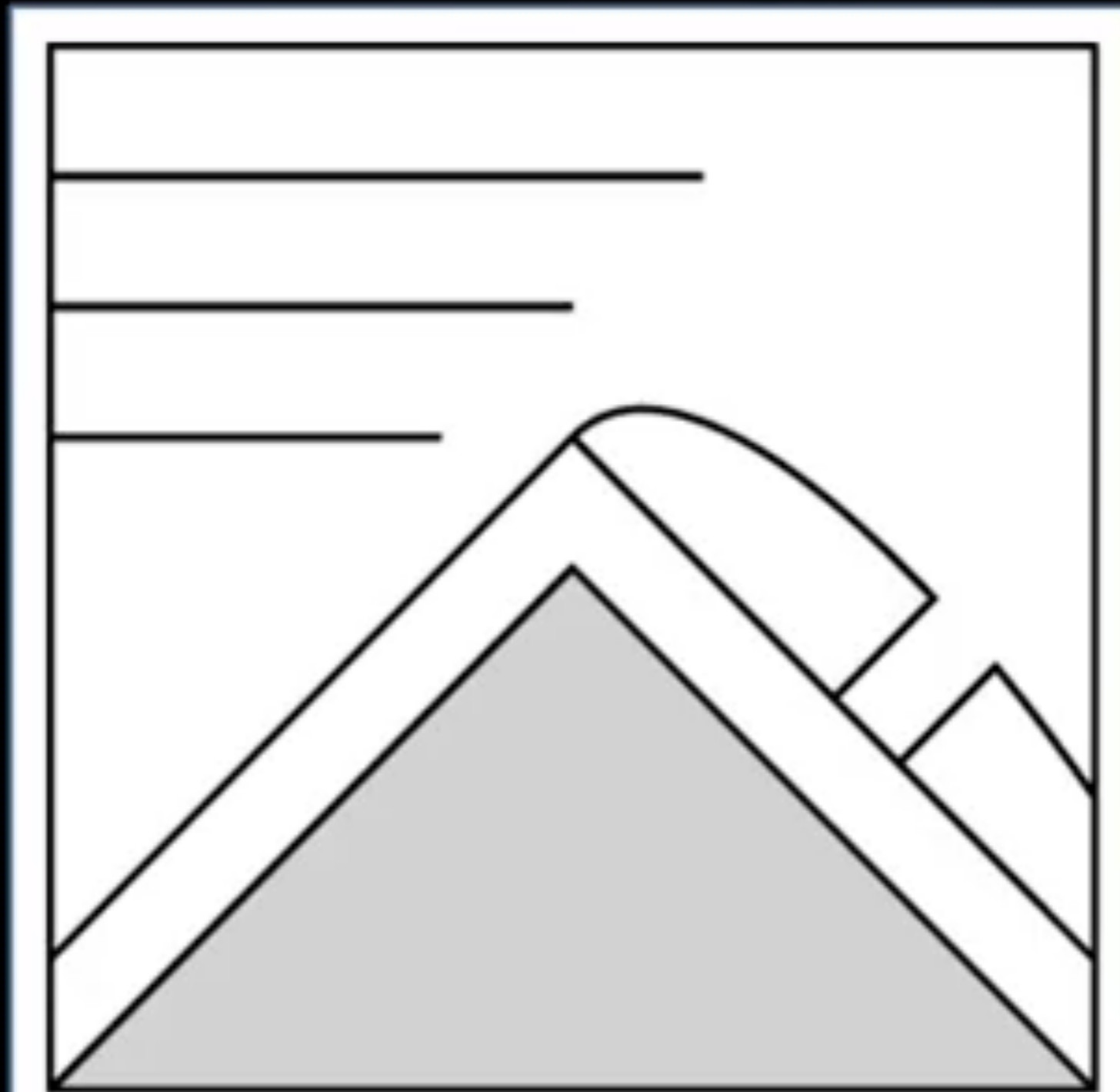

2. PROBLEMY LAWINOWE - ŚNIEG PRZETRANSPORTOWANY PRZE WIATR

2. PROBLEMY LAWINOWE - ŚNIEG PRZETRANSPORTOWANY PRZE WIATR

Wind Slab Avalanches

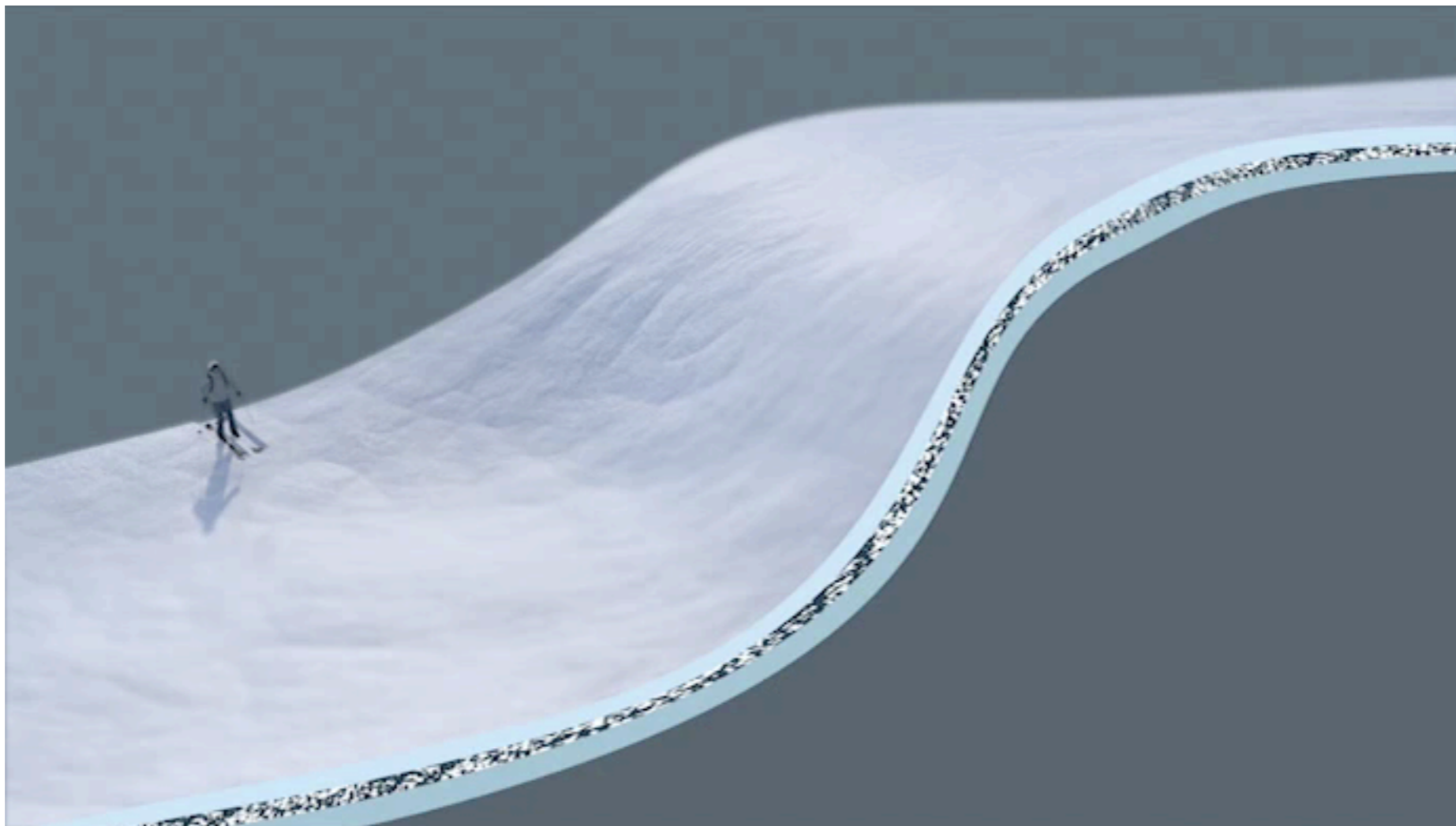

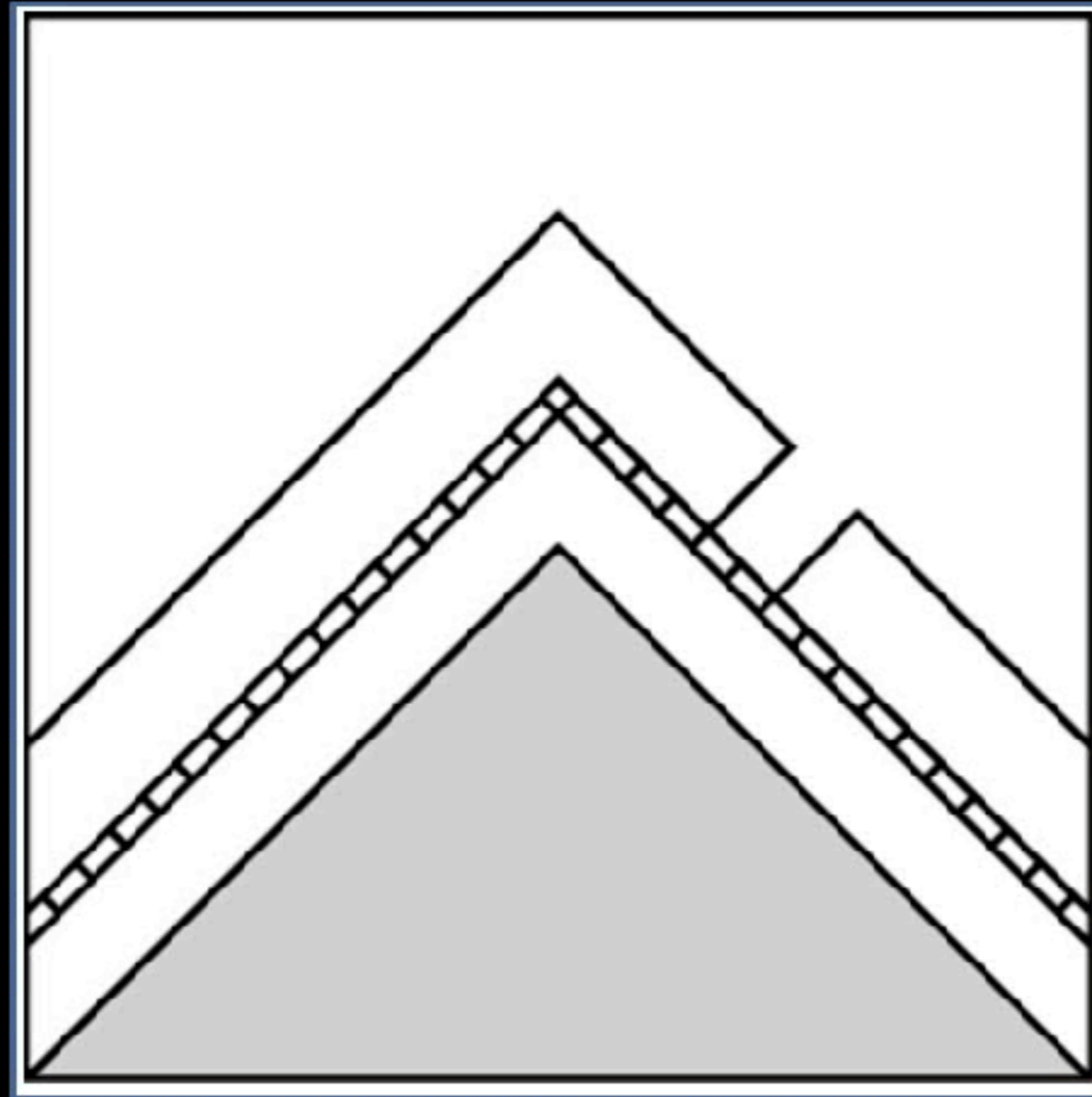
2. PROBLEMY LAWINOWE - PERMANENTNA SŁABA WARSTWA

- OBECNOŚĆ PERMANENTNEJ SŁABEJ WARSTWY (**SZRON POWIERZCHNIOWY, SZRON WGLĘBNY LUB FORMY KANCIASTE**) W STAREJ POKRYWIE ŚNIEŻNEJ
- MOŻE BYĆ SZEROKO ROZPRZESTRZENIONY LUB OGRANICZONY DO IZOLOWANYCH MIEJSC
- MOŻE ISTNIEĆ NA WSZYSTKICH WYSTAWACH, ALE CZĘŚCIEJ WYSTĘPUJE **NA STOKACH ZACIENIONYCH, OSŁONIĘTYCH OD WIATRU**
- SŁABA WARSTWA W RÓŻNYCH MIEJSCACH STAREJ POKRYWY, CZĘSTO GŁĘBOKO
- **SUCHE LAWINY DESKOWE PRZEWAŻNIE WYZWALANE PRZEZ CZŁOWIEKA**, RZADKO WYZWALANE NATURALNIE (GŁÓWNIEM W POWIĄZANIU Z INNYMI PROBLEMAMI) - GDY OBCIĄŻENIE PRZEKROCZY WYTRZYMAŁOŚĆ SŁABEJ WARSTWY
- PROPAGACJA ZAŁAMANIA NA DUŻYCH DYSTANSACH, MOŻLIWE ZDALNE WYZWOLENIE >>> **DUŻE ROZMIARY**
- TRWANIE: **TYGODNIE - MIESIĄCE**
- **TRUDNY DO IDENTYFIKACJI** W TERENIE - HISTORIA I BUDOWA POKRYWY ŚNIEŻNEJ JEST KRYTYCZNA, POMOCNE TESTY POKRYWY (ECT) >>> **OPIERAĆ SIĘ NA KOMUNIKACIE LAWINOWYM**
- PORUSZAJ SIĘ OSTROŻNIE, **UNIKAJ DUŻYCH STOKÓW, SZCZEGÓLNIEM UWAGA NA CIENKĄ POKRYWĘ ORAZ NA PRZEJŚCIA POKRYWY Z CIENKIEJ W GRUBĄ**

2. PROBLEMY LAWINOWE - PERMANENTNA SŁABA WARSTWA

Persistent Slab Avalanches

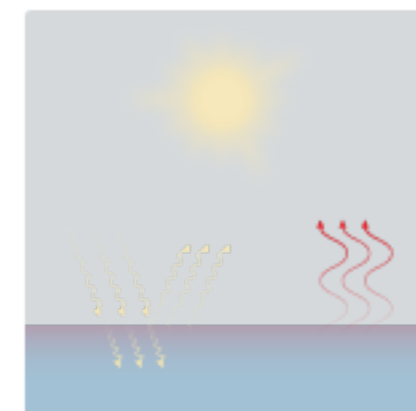
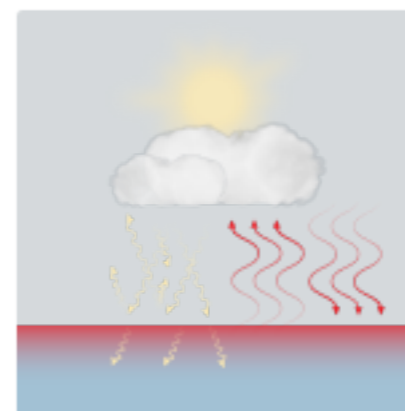
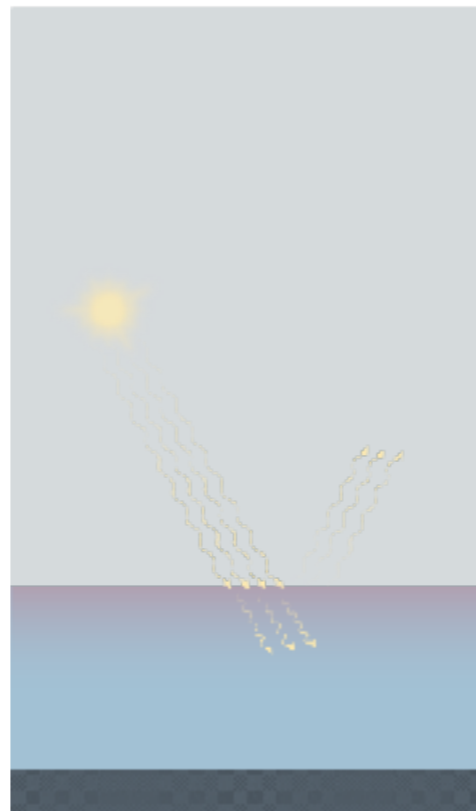
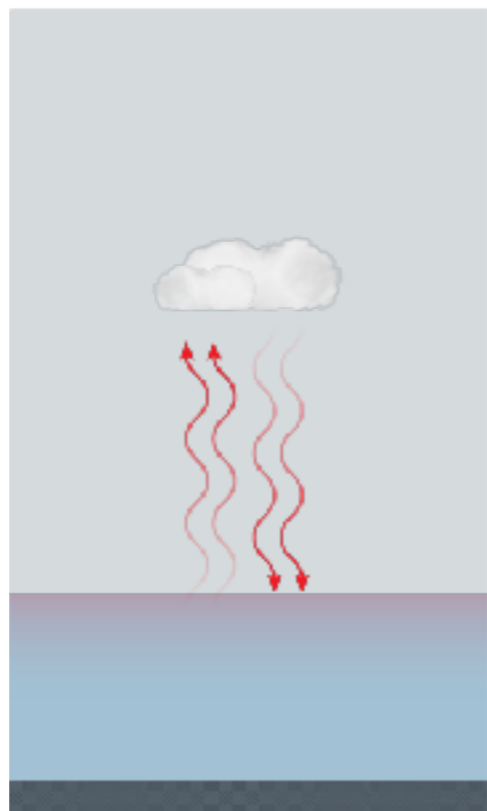
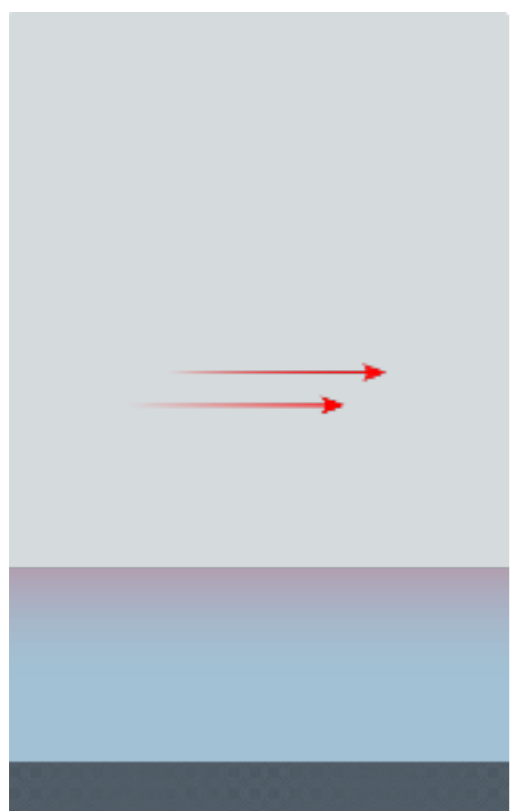
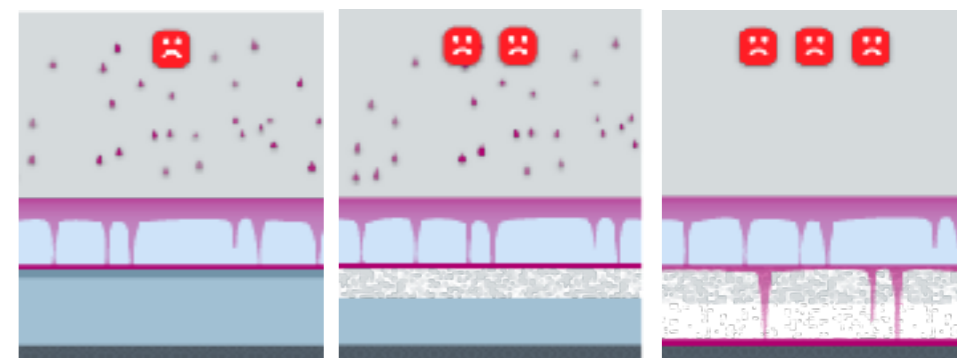
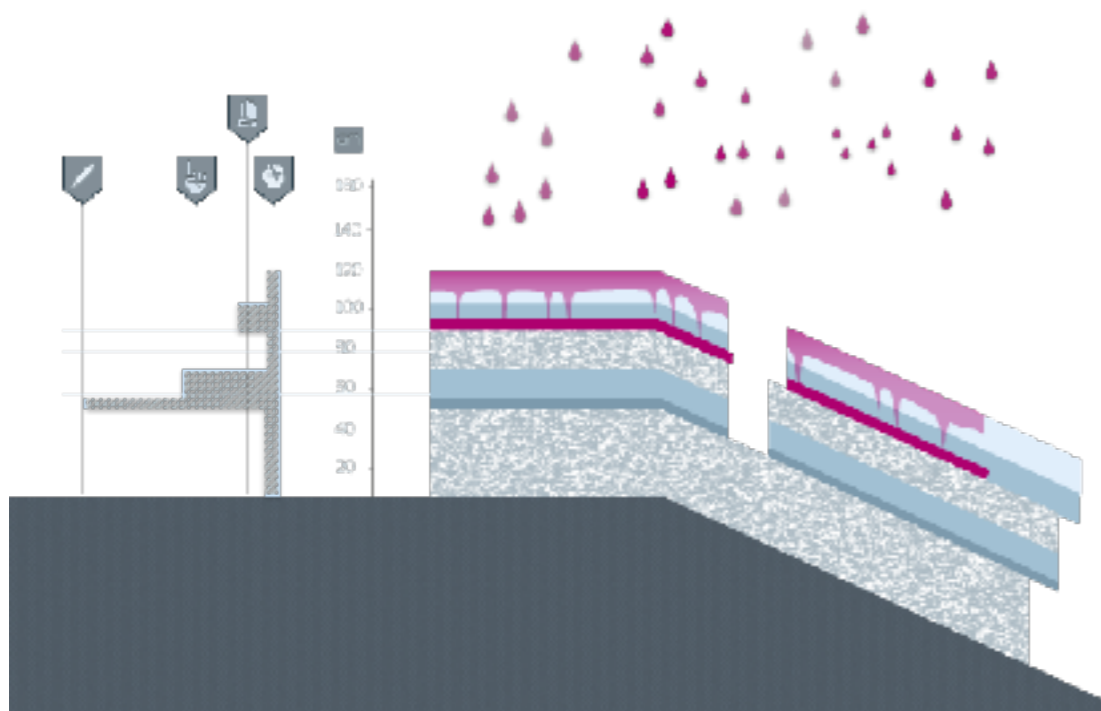

2. PROBLEMY LAWINOWE - MOKRY ŚNIEG

- OSŁABIENIE POKRYWY ŚNIEŻNEJ W SKUTEK **POJAWIENIA SIĘ PŁYNNIEJ WODY**
- WODA POJAWIA SIĘ W POKRYWIE W WYNIKU **OCIEPLENIA LUB DESZCZU**
- SŁABA WARSTWA W RÓŻNYCH MIEJSCACH POKRYWY
- **MOKRE LAWINY DESKOWE** - GŁÓWNIIE **WYZWALANE NATURALNIE** - OSŁABIENIE WCZEŚNIEJ ISTNIEJĄCYCH SŁABYCH WARSTW LUB GROMADZENIE SIĘ WODY NA STYKU WARSTW (JEŚLI DESZCZ - TO DODATKOWE OBCIĄŻENIE)
- **MOKRE LAWINY LUŻNE** - GŁÓWNIIE **WYZWALANE NATURALNIE** - UTRATA SPOISTOŚCI MIĘDZY KRYSZTAŁAMI ŚNIEGU
- **ZRÓŻNICOWANIE PRZESTRZENNE** ZMIENNE (WYSTAWY, WYSOKOŚCI) - **UZALEŻNIONE OD PORY ROKU I DNIA** >>> JEŚLI DESZCZ NIE JEST DOMINUJĄCYM CZYNNIKIEM
- TRWANIE: **GODZINY DO DNI**
- MOŻLIWA **NAGŁA UTRATA STABILNOŚCI** - ZWŁASZCZA KRYTYCZNA, GDY WODA PENETRUJE POKRYWĘ W GŁĄB PO RAZ PIERWSZY I POKRYWA ULEGA OGRZANIU DO TEMP. 0°C
- ZWYKLE ŁATWA IDENTYFIKACJA: - **DESZCZ, MOKRA POWIERZCHNIA ŚNIEGU, GŁĘBOKIE ZAPADANIE SIĘ W BUTACH, „ŚLIMAKI”, MAŁE DESKI LUB ZSUWY TO CZĘSTE PREKURSORY**
- POWIERZCHNIA TWARDA/SZREŃ > ZWYKLE STABILNIE RANO > **WYCHODŹ WCZEŚNIE, WRACAJ WCZEŚNIE**
- MIĘKKO LUB CIENKA SZREŃ > PROBLEM ISTNIEJE CAŁY CZAS > **ZACZEKAJ NA OCHŁODZENIE**

2. PROBLEMY LAWINOWE - MOKRY ŚNIEG

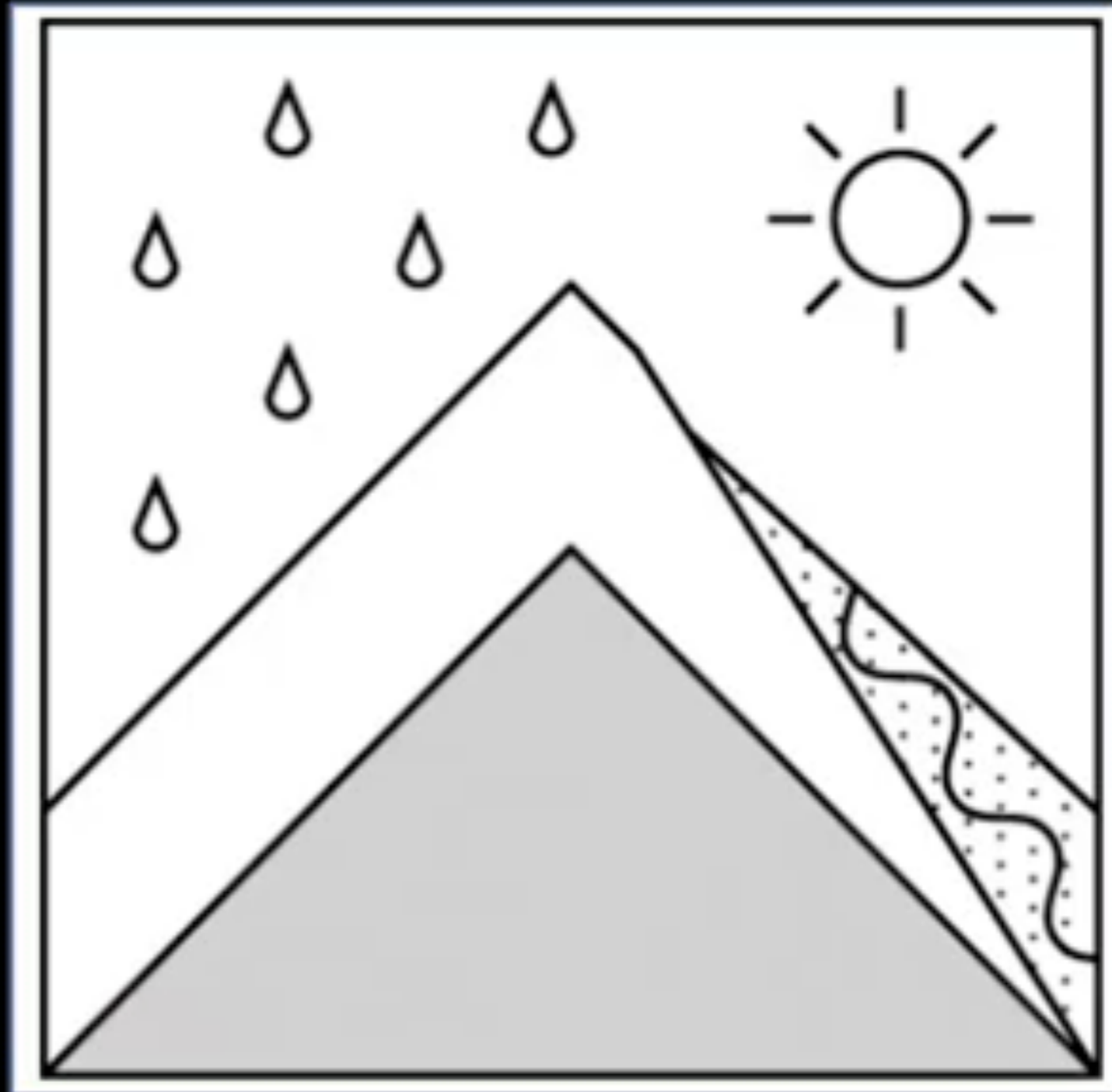
2. PROBLEMY LAWINOWE - MOKRY ŚNIEG

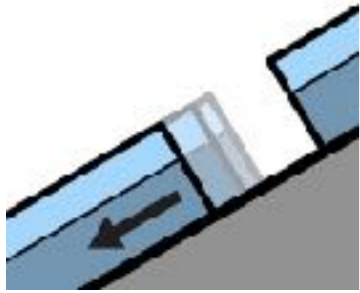
Wet Slab
Avalanches

2. PROBLEMY LAWINOWE - MOKRY ŚNIEG

Loose Wet Snow
Avalanche

2. PROBLEMY LAWINOWE - ŚNIEG ŚLIZGAJĄCY SIĘ

- CAŁA POKRYWA ŚNIEŻNA ŚLIZGA SIĘ PO GRUNCIE - ZAZWYCZAJ GŁADKIM (TRAWA, PŁYTY SKALNE)
- URUCHOMIENIE LAWINY NA SKUTEK **UTRATY TARCIA** NA STYKU POKRYWY ŚNIEŻNEJ Z GRUNTEM >>> SŁABA WARSTWA=**WARSTWA WODY**
- CZĘSTO, ALE NIE ZAWSZE, PRZED URUCHOMIENIEM LAWINY POKRYWA ŚLIZGA SIĘ POWOLI I TWORZY **PĘKNIĘCIA POŚLIZGOWE**
- LAWINY POŚLIZGOWE:
  - >>> POKRYWA ŚNIEŻNA ZWYKLE **GRUBA, HOMOGENICZNA** LUB Z PAROMA WARSTWAMI
  - >>> POKRYWA ZIMNA I SUCHA LUB MOKRA I CIEPŁA (0°C IZOTERMALNA)
  - >>> ZWYKLE **WYZWALANE NATURALNIE** (MAŁO PRAWDOPODOBNE WYZWOLENIE PRZEZ CZŁOWIEKA) - **NIEZALEŻNIE OD PORY DNIA**
  - >>> PRAWIE NIE MOŻLIWE DO PRZEWIDZENIA
- WSZYSTKIE WYSTAWY, ALE NAJCZĘŚCIEJ POŁUDNIOWE STOKI
- TRWANIE: **DNI DO MIESIĘCY** (CAŁY SEZON ZIMOWY)
- IDENTYFIKACJA: PĘKNIĘCIA POŚLIZGOWE (NIE ZAWSZE WSKAŹNIKOWE), DŁUGIE OKRESY Z TEMPERATURĄ POWYŻEJ 0°C
- **UNIKAĆ OBSZARÓW BLISKO PĘKNIĘĆ POŚLIZGOWYCH**

2. PROBLEMY LAWINOWE - ŚNIEG ŚLIZGAJĄCY SIĘ

Glide Avalanches

2. PROBLEMY LAWINOWE - ŚNIEG ŚLIZGAJĄCY SIĘ

